

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r13283922176045,WATSCHON-Pawel.html>
27.05.2024, 23:17

WATSCH ON Paweł

Osoba

WATSCHON Paweł

Urodzony

1885

Zmarł

1965

Opis

działacz niepodległościowy, por. WP.

Ur. 28 XI w Poznaniu w rodzinie Karola i Katarzyny z domu Romanowskiej. Uczestnik pierwszej wojny światowej (sierż.). W X 1918 r. był podoficerem kompanii garnizonowej w Gn. Odpowiadał za składnicę broni na terenie koszar 49 Pułku Piechoty. Ukrył na jej terenie ok. 300 karabinów (liczba ta nie została zweryfikowana i była na pewno wielokrotnie niższa). Część broni i amunicji została wyniesiona do mieszkań prywatnych (Józefa Politowicza, B. Kasprowicza) lub zakopano k. fabryki obuwia. Wskutek denuncjacji Niemki Liedke, Watschon wraz z Politowiczem zostali aresztowani i osadzeni w areszcie pułkowym. Powołany doraźnie przez

dowództwo sąd skazał obu na karę śmierci przez rozstrzelanie. W wyniku interwencji gn. RR (czł. „Sokoła”, B. Kasprowicza, Z. Karpińskiego) u dowódcy batalionu zapasowego 49 PP, sprawę skierowano do Sądu Wojskowego w Szczecinie, gdzie została umorzona.

W. mógł w mundurze nadal przebywać na terenie koszar. Utrzymywał kontakt ze swoim następcą sierż. Gotschlingiem. Przebywając u niego w składnicy 27 XII 1918 r. uchylił okiennice, umożliwiając następnego dnia zajęcie tego obiektu bez wystrzału. W ten sposób uzbrojono ochotników powstańczych w Gnieźnie, wieczorem 28 XII. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r., jako por. saperów. W okresie międzywojennym był na ewidencji kadry oficerskiej Okręgu nr 7 w Poznaniu. We IX 1939 r. przekroczył granicę z Rumunią, 20 IX w ambasadzie RP w Bukareszcie, otrzymał 8000 tytułem zaliczki za pobory. Do poł. 1940 r. przebywał w Pol. Obozie dla Internowanych Oficerów w Targo-Jui w Rumunii. Następnie w PSZ na Zachodzie. Do kraju powrócił 9 VII 1947 r.

Zmarł 16 VI 1965 r. pochowany na poznańskim cmentarzu górczyńskim. Żonaty z Franciszką Jakrzewską, z którą miał syna Janusza (1920-2002). Odznaczenia m.in.: KN, KW, SKZ, Medal Pamiątkowy z Wojnę 1918-1921.

Bibliografia

W. Becker, Watszon Paweł (1885-1965), (w:) Powstańcy wielkopolscy. Biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918-1919, t. X, red. B. Polak, Poznań 2013, s. 191-192; J. Karwat Watschon Paweł (1885-1965). (w:) J. Karwat, Ziemia Gnieźnieńska w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919. Wybrane aspekty z perspektywy 100 lat, red. G. Musidlak, Gniezno 2018, s. 263-264.

Autor wpisu
Janusz Karwat